כנגד אצילי ידיהם. על גלעותיהן כנגד המרפק: **איזגדר מלכא.** כך שמו ומלך פרס היה: **והוה מדלי המיינאי ואיתייה ניהליה.** אצנעו היה גבוה חגור מלמעלה מכנגד אצילי ידיו והפשיטו [ה] למטה כדי לגאותו: **אמר ממלכת כהנים כתיב בכו.** ולריכין אתם לנהוג עלמכם בתפארת של כהנים לכתיב בהו לא יתגרו בחנו: **כורך עליה נמי.** בשעת עבודה שנגמר הוא [ו] שתרתה שם מכתו ואע"ג דגמי מסי מכה וכל דבר שיש בו משום רפואה אסור משום שבות [ז] גזירה שמא ישחוק סמנים ה"מ במדינה אבל במקדש לא גזרו משום שבות: **ואם לזוליא דם.** שמתכוין [ח] לכך: **כאן וכאן אסור.** המבורה הוא ואיסור לאוריימתא: **לילגול.** [ט] בגד"ל: **אבל שלא במקום בגדים.** כגון אצבע: **ותיפוק לי משום דחונך.** בין ידו לעבודה ואסור דבעינן ולקח הכהן שתהא קבלה בעצמו של כהן והיכי שרי [ד] ר' יוחנן: **בשמאל.** [י] שאינה כשרה לעבודה: **שלא במקום עבודה.** כגון על [יא] גב היד: **ופליגא דרבא.** אדרבי יוחנן: **שלש על שלש חוצלות.** לגומר הוי ייתור בגדים ואיידי דנקט [יב] בגימא אחת במקום בגדים ליגמא דאיכא דשיכא הא נקט נמי במסקנא ליגמא דאיכא: **ודאי פליגא.** דהא דאמר [שלא במקום בגדים] [יג] לא הוי ייתור בגדים ואפי' שלש על שלש במשמע: **מי לימא דפליגא.** דאיכו אמר לילגול קטן חוצץ ורבא אמר פחות משלש לא חוצץ: **דחשיב.** לפי שעשוי לגוי והוי בגד: **ל"א אמרי לה כו'.** בדר' יהודה בר' חייא לא פליגי ליאשי דחוצץ נמי דקאמר משום ייתור בגדים הוא דלא שייכא [יד] לגומר תלילה שלא במקום בגדים ושלא במקום עבודה אלא [טו] במקום עבודה אפי' נימא חייא. ובדר' יוחנן הוא דפליגי ליאשי: **לימא** [יא] **פליג.** דרבא אדר' יהודה דאילו [יב] רבי יוחנן פסיעה לן דפליג עליה ואפילו לילגול קטן מכשר דהא עלה קמהדר ופליג אלא דרבא דאיתמר [יז] (עלה) בעלמא מי לימא פליג אדרבי יהודה דלימא דרבא אפי' לילגול קטן מכשר שלא במקום בגדים: **ור' יוחנן.** דקאמר אפי' לילגול לא חייץ מאי אירא דנקט תנא דמתני' גמי לשמועינן לילגול לא הוי ייתור וכל שכן גמי: **דנמי מסי.** [יח] רופא המכה ואפ"ה מותר לתן שבות במקדש לכולה מסכתא באיסור גמ' איירי ועיקר משום שבות נקט לה ומשנה זו בעירובין [קנ:] וכן כולה הך סוגיא התם היא: **נכנסה לו רוח בכבדו.** והבדילתו מבשרו בשעת עבודה: **רביעה היא.** הרי היא כבשרו: **כיון דקפיד עלה.** דבדלוהו לא תהא בבשרו: **אבל עפר.** דק [יט] ואינו מרגיש בו: **בית השחי מהו שיחון.** אויר בית השחי כגון [כ] זרועותיו של חלוקו שהוא רחב ואינו נוגע בבית השחי מהו שיחון ולריך שיהו בתי זרועותיו דחוקים ונוגעין בבשר: **גופו.** ידו שהיא גופו: **נימא.** משמע דאתיא מעלמא: **נימא מדולדלא.** מן הבגד [כא] מגורריו ומתוחה בו קלת אלא שבתקה מעיקרא [כב]: **יש שערו.** מלאשו למטה עד שנכנס בין כתותא לבשרו מהו אח"ל ידו לא חייא שערו מאי: **מהו שיחון.** למיהוי ייתור בגדים: **אליבא דמ"ד.** בפרק בתרא דעירובין (דף לא.) והתקומץ רבה (מנחות לו:): **לא תבעי לך.** דולמאי חייני כדמפרש טעמא כיון דבעבודות ליכא חיילין [כג] דהא לא מלוה הוה דיהיו כגופיה משום חביבותא דמצות: **דיוס נמי חייני.** דאלי"כ מגיגו עבודות ליכא חמיר מעבודות יום והן קליס מהן: **ולויס בדוכנן.** לשיר: **ישראל במעמדן.** על כל מקמר ומקמר היה מעמד של ישראל בירושלים שבאין ועומדין בעזרה בשעת התמיד והן שלוחי כל ישראל לעמוד על קרבנן דכתיב תשמרו להקריב לי במועדו [במדבר כח] שתהא שמירתכם עליו בשעת הקרבתו במסכת תענית (דף כו.): **פטורין מן התפלה.** (שאין יכולין לכוין) [כד]: **ומן התפילין.** דקיימא לן (סוכה דף כה.) העוסק במלוה פטור מן המלוה: **דלא מיתפי ליה אסורין.** שאין יכול לשנות בהן איסור: **דיד.** חוללות דהוא [כה] בין בגד לבשר: **דרשם.** אין חוללות כדמפרש ואזיל: **שערו.** של כהן גדול שהיה נראה בין לין שעל מלחו למצנפת שבגופה ראשו:

עין משפט נר מצוה

כו א מי' פ"ו מהלכות כלי המקדש הלכה ט:
כז ב מי' פכ"א מהלכות שבת הלכה כה סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סימן שכח סעיף כד בהגה:
כח ג מי' פרק י מהלכות כלי המקדש הלכה ו:
כט ד מי' שם הלכה ח:
ל ד מי' שם הלכה ז:
לא ח מי' שם הלכה ו:
לב י כ ל מ נ מי' שם הלכה ז:
לג ס מי' פרק ד מהלכות תפילין הלכה יג:
לד ע מי' פ"ו מהלכות כלי המקדש הלכה ו:
לה פ מי' שם הלכה ג:

תורה אור השלם

1. ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל: שמות יט, ו
2. והיו מלכים אמניך ושרותיהם מינקותיך אפיים ארץ ישתחוו לך ועפר רגליך ולחכו ודעת כי אני יהוה אשר לא יבשו קוי: ישעיהו מט, כג
3. ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח: ויקרא ו, ג
4. ושמתי המצנפת על ראשו ונתתי את נזר הקדש על המצנפת: שמות כט, ו

לעזי רש"י

בגד"ל בינד"ל. אגד, חגורה.

מוסף רש"י

כנגד אצילי ידיהן. מגגד הלב (להלן פח:): כורך עליה גמי. ואע"פ שהגמי מרפא את המכה, אילו והשתא מיהא עדיף עבודה היא, אלמא אוכח בשאר מלאכות אע"פ שמכתו מכה אוסר בעבודה מכסה אותה בגמי אבל לא במדינה. שמרפא בשבת ודפוקה בשבת שבות היא ואסור להוציא מגנה דם. שמהדקה בגמי כדי לחוליא דמה: כאן וכאן אסור. שאין זה כורך עבודה ועוד דהוה ליה חונכ וחב מלאכה לא משמרי לגבייהו צלצול קטן. חוזר קטן ולא שאינה מחבר אבל לא מיגמא אחת מחוכה. אין בגמי בין לגלול משום דאחיין בין ידיו לעבודה ואתן ולקח הכהן חזק הכהן בעינן דמשמע בעצמו על ידו ולא ע"י אחרים: בשמאל. שאינה כשרה לעבודה. כלומר בשאינה מוקן בל מקום שנאמר אצבע או [כהן] אינו אלא יתקן: א"נ שלא במקום עבודה. כגון על גב אצבע: ופליגא. הא דר' יוחנן דאמר שלא במקום בגדים לא הוי ייתור בגדים: ר' עלי בגדים אם אינו מחבר שלא בגדים אלא בגדים אלא בגדים א

וחוקה כתיב בהו ליעכבו. אפי׳ למאן דאמר (יומא דף ס.) דלא כתיבא חוקה אלא [בדברים הנעשים] בנגדי לבן בפנים לכל הפחות קידוש דהוי בין נגדי זהב לנגדי לבן ליעכב דלורך פנים כפנים כדאמר שילהי הוציאו לו [שם דף ס:] דקטרת שהפנה קודם שחיטת הפר פסולה דלורך פנים כפנים דמי: **אי הכי דצפרא נמי.** [6] תימה מאי קושיא כיון דהוי במיתה אתי בקל וחומר מיושב שאינו במיתה ואם עבד חילל וכי תימא מה ליושב כו׳ ומילף מיושב ומה מהנך ועוד דשם יושב לא פריך ואמאי תשיב ליה וי״ו אאופתא: **וחבירו מסייעו** [7]. במסכת תמיד (דף כח. פרק ו מ״ד) משמע דאותו [8][שהיה הולך לתרומת הדשן] היה מהלך [9] יחידי והיתה פליגא לו היה שם דבר אחר מעכב צהבו פניו [10]אמר ליה וי״ו אאופתא כתבי לך אי הכי דצפרא נמי אמר חזקיה אמר קרא [3]והיתה להם חק עולם לו ולזרעו לדורותם דבר המעכב בזרעו מעכב בו דבר שאינו מעכב בזרעו אין מעכב בו רבי יונתן אמר מהכא [4]ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו דבר המעכב בבניו מעכב בו דבר שאינו מעכב בבניו אין מעכב בו רבי יונתן מ״ט לא אמר מדחזקיה אמר לך ההוא [11] לדורות הוא דכתיב ואידך מ״ט לא אמר מהאי מיבעי ליה לכדרבי יוסי ברבי חנינא [12]דאמר רבי יוסי ברבי חנינא כל כיור שאין [13] בו כדי לקדש ארבעה כהנים ממנו אין מקדשין בו שנאמר ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו: ת״ר [14]כיצד מצות קידוש [3]מניח ידו הימנית על גבי רגלו הימנית וידו השמאלית על גבי רגלו השמאלית ומקדש רבי יוסי ברבי יהודה אומר מניח שתי ידיו זו על גב זו ועל [15] גבי שתי רגליו זו על גבי זו ומקדש אמרו לו הפלגתה אי אפשר לעשות כן שפיר קאמרי ליה אמר רב יוסף וחבירו מסייעו מאי בינייהו אמר אביי עמידה מן הצד איכא בינייהו א״ל רב סמא בריה דרב אשי [16] לרבינא וליתיב מיתב ולקדש אמר קרא [5]לשרת ושירות מעומד הוא: [17]ת״ר [18]קידש ידיו ורגליו ביום אין צריך לקדש בלילה [19]בלילה צריך לקדש ביום דברי רבי שהיה רבי אומר לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים רבי אלעזר ברבי שמעון אומר אין לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים תניא אידך [20]היה [21]עומד ומקריב על גבי מזבח כל הלילה לאורה טעון קידוש ידים ורגלים דברי רבי רבי אלעזר בר״ש אומר כיון שקידש ידיו ורגליו מתחילת עבודה אפילו מיכן ועד עשרה [22] ימים אינו צריך לקדש וצריכא דאי אשמעינן קמייתא בההיא קאמר רבי דפסק ליה מעבודה לעבודה אבל בהא דלא פסק ליה אימא מודי ליה רבי לרבי אלעזר ברבי שמעון ואי אשמעינן בהא בהא קאמר רבי אלעזר ברבי שמעון אבל בהא אימא מודי ליה לרבי צריכא מאי טעמא דרבי דכתיב [5]בגשתם מ״ט דרבי אלעזר בר״ש דכתיב [5]בבואם ואידך נמי הא כתיב בבואם אי כתיב בגשתם ולא כתיב בבואם הוה אמינא על כל גישה וגישה כתב רחמנא בבואם ואידך נמי הא כתיב בגשתם אי כתיב בבואם ולא כתיב בגשתם [23] הוה אמינא אפילו אביאה ריקנית אביאה ריקנית הא כתיב לשרת אלא בגשתם מיבעי ליה לכדרב אחא בר יעקב [24]דאמר רב אחא בר יעקב הכל מודים בקידוש שני כשהוא לבוש מקדש דאמר קרא או בגשתם מי שאינו מחוסר אלא גישה בלבד יצא זה שמחוסר לבישה וגישה [5]להקטיר אשה למה לי **ששם מניח תפילין.** הלכך ליכא חציצה ותנא דחיצוריך לאשמועינן אם הניחן חין חוצלות משום ייחוד בגדים הוא דחיצוריך לאשמועינן דלאו בגד הוא: **מכלל שמיא ממאה.** עד עכשיו וטמא כתיב ביה [1] ויזרו ולא יחללו: **אחיא חוקה חוקה.** מה להלן אם עבד חילל אף כאן אם עבד חילל: **לכן גדול כו׳.** כגון [2] בחמש עבודות של יום הכפורים דילפינן בסדר יומא (דף לב.) שהוא משנה מבגדי זהב לבגדי לבן ומבגדי לבן לבגדי זהב וצריך לכל חילוף עבילה ושני קידושין מן המקרא אם לא טבל ולא קידש עבודתו כשרה: **שחרים.** בין ביום הכפורים בין בכל השנה עבודתו פסולה כדילפינן חוקה חוקה ממחוסר בגדים: **דאורייתא.** דכתיב ורחץ את בשרו במים ולבשם. והתם יליף לכולה מילתא: **וחוקה כתיב בהו.** לאחר שגמר כל הפרשה כתיב והיתה להם [3] לחוקת עולם בחדש השביעי בעשור וגו׳: **אמר קרא ולבשם.** שיהא [4] הכתוב בלבישה לעכב דכתיב ילבש ולבשם ולהכי כתיב הכא עבודת למעוטי עבודת דחוקה דלא קיימא אהאי קרא דאיירי בהקטרה ולבישה אלא אשאר אשאר (שני) דברים האמורים בפרשה: **ואין דבר אחר.** בפסוק זה מעכב: **נהנו פניו.** של ר׳ אסי מפני שמחה כסבור טעם הגון שמע: **וי״ו אאופתא כתבי לך.** כתבתי לך וי״ו על הנקעת אות שאין ניכרת בה [5] מפני שורות הנקעת שמפסיקות בה הפסקות הרבה. לשון אחר השומות עצמן קרי להו ווי״ן שדומין לה. כלומר אין זה טעם דאיכא לאקשויי א״כ אפילו קדוש של שחרית [של יום״כ] נמי לא לעכב ביה דהא אימעטו ביום הכפורים מולבשם: **והיתה להם** [6] **לחק עולם.** בקידוש כתיב: **בזרעו.** בכהנים הליוטים דהיינו קידוש שנעשית בגיסה שיוסג בכל הכהנים מעכבא [7] בהכהן ביום הכפורים דהא חוקה כתיב: **לדורות הוא דכתיב.** אחזהב לנהוג חוקה זו לזרעו אחריו ולאו להיקשא אתא: **שאין בו.** שאין מחזיק מים כשיעור ארבע קידושין: [8] **משה ואהרן.** תרין ובניו תרין [9] שאף משה כהן היה בשבעת ימי המילואים ואע״ג דלא כהנו בנת אחת מיהו קרא להכי מילריש: **מניח ידיו כו׳.** דבעינן ידיו ורגליו [10] כאחד [11] ירחצו דכתיב קרא: **הפלגתה.** דברים ממדת כל אדם דאי אפשר לו שלא יפול: **אמר רב יוסף.** הא דרבי יוסי ברבי יהודה כשאחיריו מסייעו מחזיק בו שלא יפול: **מאי ביניייהו.** במאי פליגי: **עמידה מן הצד.** כגון זו שאינו בלא סיוע לרבנן לא הוא עמידה ואלו עמידה בעינן דמשמע לקמן: **אמר קרא לשרת.** אי בגשתם אל המזבח לשרת אתקש קידוש לשירות: [12] **אינו צריך לקדש בגילה.** אם לא יצא ולא הסיח דעתו: **צריך לקדש ביום.** כדמסיים מילתיה שהגיעה פוסלת בקידוש ועמוד השחר הוא העושה ליה לקמן בפרק המזבח מקדש (דף פז.): **מתחילה עבודה.** כשהתחיל לעבוד עבודות הללו [13] ולא הסיח דעתו [עד עשרה ימים ובלבד שיהא עומד ועובד]: **דפסק ליה מן העבודה.** אלא שלא הסיח דעתו אלא [14] תני בה היה עומד ומקריב כי הכא: **דכתיב בגשתם.** וגישה דשחרית גישה אחריתי היא שהרי יש כאן מערכה חדשה: **דכתיב בבואם.** והרי [זה] לא יצא: **אכל** [15] **גישה וגישה.** ואפי׳ שתיהן בו ביום: **אביאה ריקנית.** נכנס שלא לעבוד: **דרב אחא בר יעקב.** בסדר יומא: **הכל מודים.** ר״מ ורבנן דפליגי בקידוש שלפני כל טבילה של [16] טבילות [כ״ג רבנן אמרי] קידש ידיו ורגליו ופסקו רבי מאיר אומר פסקו קידש ידיו ורגליו מודים הם בקידוש של אחר טבילה שלומם המגדים שהוא מחליף ואחר כך מקדש ואינו מקדש כשהוא עושה דכתיב בגשתם ירחצו מי שאינו ממוסר אחר קידוש אלא גישה: **להקטיר אשה.** דכתיב גבי קידוש למה לי פסיעות דבעינן קידוש דהא גישה מזבח היא:

מהו

ג״ב, ולפי הני שפי׳ לגיל המעשה תלוה לרוך לפרש דהיא גופא קמ״ל דשעדיו היה נלאה (שם) [ולישנא משום] חלילה, ומהכא משמע שהיה לגין נתון על גופה הלאם ולא על אלמתו ממש אלא במקום שיער [דהא] מוכיר בין לרך למלמנה, ואע״ג דכתיב אלמתו בלין, [לא היה] על אלמתו ממש אלא במקום השיער בגופה הרחם, [ודלא] כתרגום [בחוה מ, ה] כן עיטור, ומזה מיישב רש״ל הא דשולחלן מאי שנא של כה״ל דקרי ליה מלגמת ושל כהן הדיוט קורין ליה מגבעות אלא משום דשל כה״ג היתה קטנה לפי שהיה מגיה בלין על שמרו אבל של כהן הדיוט היתה גדולה ומכסה כל הראש, ואע״ג דכתיב (לקמן יב: יבמות יב:) קלו לשל הדיוט מלגמת, לשון חכמים לאחר ולשון תורה לאחר (מהר״ם):

אונקלי ועל הכובע. אלא שיש דדיקא תפלה של יד ומשום דכתיב ביה לך לאות, אבל של ראש לא איכפת לן. וההוא דבפ״ק דערובין [פפ״ב דזבחים] לא קשיא דהתם שאני דאיכא מצנפת שהיא מצוה ומצוה הפסקת בפני עצמה, וכענין שאמר בובחים בפ״ק דבת מינה מחריב [בה] דלאו בת מינה לא מחריב בה (שו״ת הרשב״א מ״ג סי׳ רפג): ש״ב [ועמי קודם]

עין משפט נר מצוה

א מיי׳ פ״ה מהלכות ביאת מקדש הלכה כ:
לו ב מיי׳ שם הלכה ז ופרק כ מהלכות עבודת יום״כ הל״ג:
לז ג מיי פרק ה מהלכות ביאת מקדש הלכה טו:
לח ד מיי׳ שם הלכה ג.
לט הו מיי׳ שם הלכה ח:

תורה אור השלם

1. ואם לא תמצא דֶה דֵּי שֶׂה וְלָקַחְתָּ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה אֶחָד לְעֹלָה וְאֶחָד לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן וְטָהֲרָה:
ויקרא יב, ח

2. בְּתֹנֶת בַּד קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמִכְנְסֵי בַד יִהְיוּ עַל בְּשָׂרוֹ וּבְאַבְנֵט בַּד יֶחְגָּר וּבְמִצְנֶפֶת בַּד יִצְנֹף בִּגְדֵי קֹדֶשׁ הֵם וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת בְּשָׂרוֹ וּלְבֵשָׁם:
ויקרא טז, ד

3. וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמוּתוּ וְהָיְתָה לָהֶם חֻקַּת עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם:
שמות ל, כא

4. וְרָחֲצוּ מִמֶּנּוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם:
שמות מ, לא

5. בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמוּתוּ אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת לְהַקְטִיר אִשֶּׁה לַיהוָה:
שמות ל, כ

גליון הש״ס

גמ׳ הוה אמינא אפילו אביאה ריקנית. עיין סנהדרין דף פג ע״א תוס׳ ד״ה ולא משום שומאה [ושם ע״ב בתוס׳ ד״ה אין בגליון וכו׳ וכיומא דף ה ע״ב בתוס׳ ד״ה להביא וכו׳]:

שיטה מקובצת

א׳ הכי דצפרא נמי. (ולפסר) (ולפס״ן) דלפקת מרבנן ליה מנג״ם דמחוסר בגדים, מ״כ (מיפסו) [מיעוטא] דולבשם לאו דוקא מאותו דלפקת, כמו כן לא יהיה דוקא מן האמריני (מהר״ם): דבר המעכב בזרעו. כגון תמיד של שחרית שבכל יום שוהג בהכהנים הליוטים אבל עבודת יה״כ שאינו נוהג אלא בכהן גדול אין מעכב כו׳: משה ואהרן ובניו. אע״ג דמשה היה לו מ״מ היה משמש כו׳ ימי המילואים, וא״ת לינבי שיתא דד׳ בנים היו לאהרן, וי״ל דבנר מתו נדב ואביהוא. וא״ת והרי אהרנבה נמי לא שימשו ביום אחד, דבו׳ ימי המילואים שמשם משה לא שימש אהרן אחת שמשם אהרן שוב לא שימש משה ואפ״ה קחשיב להו ד׳, כמו כן לינבי שיתא אע״פ שנבר אחריהן לא שימשו, וי״ל דמעיטו בנים בנים. וכי״ס מיקן דבמילואים נמי שימש משה. שמה שהוזהרה הבהוה בלאהרן כדכתיב (ויקרא ט, ז) קרב אל המזבח היינו דוקא עבודת היום כגון עגל וכבש ושאר עבודות דשייכי לבמיני [אל] ימי המילואים אבל עבודות שהיו עושין בכל יום כגון תמידין וקטורת זה עשה משה דכתיב (שמות מ, ז) ויתן נאמר לאודם הוקם המשכן ואח״כ כתיב (שם שם, יט) ויעל את העולה, אלמא משמע מי (שהוקם) [שהקים] את המשכן הקיימו משה העלה את העולה, ונראתו יום שהוקם את המשכן היה שמיני למילואים ונעל עבר עבודות (מהר״ם): עמידה מן הצד כו׳. וא״כ נריך ליהר בכל הקוים שנרחן עמידה כגון בתפילה והקולמי בתורה שלא יסמוך כלאיתא בירושלמי כו׳. וכ׳ יחיאל מפרי״ם היה אומר דדוקא שלא היה יכול לעמוד בלי סמיכה לא שהה עמידה אבל היכא שהיה יכול לעמוד בלי סמיכה אף כי עושה סמיכה שהה עמידה. ומורי אומר אם הוא סומך כל כך בחוזק שאם תעבור הדבר שהוא סומך עליו יפול לא שהה עמידה, ואם לאו שהה עמידה (מהר״ם): לאורה. פי׳ לעמוד השחר (גליון): רש״ל ד״ה ששם מניח תפילין כו׳ משום דאיתיר בגרים הוא דאצריך לאשמועינן.

מסורת הש״ס

ו) [ובמתים עד: סנהדרין פג:], כ) לעיל יח., ג) יומא ל: תו׳ יומא פ״פ הש״ו תו׳ מנחות פ״א ה״ד ע״ש, ד) יומא יט. ל. לא. ב. עא., ה) ירושי׳ יומא פ״ב ה״ו, ו) חולין טז., ז) לקמן כח:, ח) תו׳ מנחות שם, ט) ירושי׳ יומא פ״ב ה״א כה״ע, י) פסחים כ: תו׳ יומא פ״פ הש״ר תו׳ מנחות פ״א ה״ד, כ) יומא לב:, ל) ריקרא כב ב, מ) עי׳ צ״ק, נ) לקמן קא:, ס) עי׳ צ״ק, פ) מגילה פ״ד ה״א, פ) [עי׳ היטב בתו׳ יומא כה. ד״ה אין]:

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ ששם מניח תפילין: (ב) רש״י ד״ה והיתה לשם חק עולם: (ג) ד״ה מנין יכו׳ כאחת כדכתיב קרא ירחלו הס״ד: (ד) ד״ה מיט. נ״ב עי׳ לקמן כלף כ ע״ב:

מוסף רש״י

ועשרה קידושין. יליי וכגלי מן הכיור (יומא ט.): ווי״ו אאופתא כתבי לך. כלומר טעם שאינו נכון קאמר כמו שטחב ווי״ו על הנקעת וטילה מנוחתא לפרקים מפני שיש הנקעת שהן עשרון חרילין חרילין ומינם חלקה. לשון אחר אותן חרילין קרי ווי״ו (חולין טו:) הפלגת. יומר מדאי אמרת (בבורות מג.):

שינויי נוסחאות

א) גר׳ דהיה גרס בתמני׳ מחוסר בגדים קודש מחוסר בגדים (תוס׳ ד״ה ולא משום שומאה, ועי׳ בס״ג לעיל עו ע״ב אות ד: ב) ההוא ברכה לדורות (כ״ר״ע) ועי׳ לקמ״ס: ג) ר״ש שאין מחזיק כדי (ר״ש ק.). ולקמן כא ע״ב אותא כלפנינו, וכ״מ מרש״י: ד) ר״ש ושתי רגליו זו כו׳ והשאר ליתא (כ״ר״ע): ה) ל״ל דרב אחא (מהר״ם שי״מ): ו) שלשה. כ״ה בתוס׳ דמנחות וכ״ע דהא ר״ש אלא לשון יותר מג׳ ימים ושינה מעטלת לפסול (מהר״ש). ועי׳ קר״ל לקמן כ ע״ב לדוד״ה מיתבי: ז) תיבת בגדי ליתא בכתה״י ושמכ״ר: ח) ל״ל לכם. וכ״ה בכ״י ס: ט) ל״ל שנה (שמכ״ר): י) מיכה בה ממקק (שי״מ): יא) מעבבא בו (שי״מ): יב) כאחד ירחצו ממקק, וכ״ל בחדא רחיצה (שי״מ וכתה״י): יג) ל״ל הלילה (צ״ק): יד) דהא לא (כתה״י): טו) על כל גישה כ״ל (שי״מ): טז) של חמש טבילות (שי״מ): יז) מסייעו לקדש (שי״מ: יח) דאותו שהלך לתרום המזבח היה מהלך יחידי והיה מקדש ידיו ורגליו ההיא פליגי או דהה שום דבר כו׳ (צ״ק): יט) הולך יחידי ושמא ההיא פליגא כל״ל (שי״מ): יט) ונראה דצריך להזהיר בשעה שקורין בתורה כל״ל (שי״מ): כ) מיכה האי ממקק (שי״מ): כא) ל״ל קסבר (שי״מ):

ליקוטים

שייך לעמוד קודם

שעדיו היה נראה בין ציון ובין. ושישאלת אם יכול אדם להניח תפילין בזרועו או בראשו על דבר חוצץ. דע שצריך שלא יהא דבר חוצץ בין תפילין לראשו ובין תפילין לזרועו. דאמריגן בפ״ב דזבחים תפילין מהו שיהחוצו בין גופו לבגדו דבבגדי כהונה כתיב ולבש ולבש על בשרו שלא יהא דבר חוצץ בינו ובין בשרו וכתיב ושמת המצנפת על ראשו שלא יהא דבר חוצץ בינו ובין ראשו, ומיהו התם בבריתא דכהנים בעבודתם פטורין מן התפילין, ואי ס״ד שאין חציצה פוטלת בתפילין ניחה התפילין על המצנפת ועל הזרוע על הכתונה.

---

[6] [ובמתים עד: סנהדרין פג:], [7] לעיל יח., [8] יומא ל: תו׳ יומא פ״פ הש״ו תו׳ מנחות פ״א ה״ד ע״ש, [9] יומא יט. ל. לא. ב. עא., [10] ירושי׳ יומא פ״ב ה״ו, [11] חולין טז., [12] לקמן כח:, [13] תו׳ מנחות שם, [14] ירושי׳ יומא פ״ב ה״א כה״ע, [15] פסחים כ: תו׳ יומא פ״פ הש״ר תו׳ מנחות פ״א ה״ד, [16] ריקרא כב ב, [17] עי׳ צ״ק, [18] לקמן קא:, [19] עי׳ צ״ק, [20] מגילה פ״ד ה״א, [21] [עי׳ היטב בתו׳ יומא כה. ד״ה אין]:

מהו דתימא הני מילי עבודה דמעבבא כפרה אבל עבודה דלא מעכבא כפרה לא קמ"ל כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן[6] בעי אילפא לדברי האומר אין לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים מי כיור מהו שיפסלו [א] מי אמרינן הני למאי לקידוש ידים ורגלים קידוש ידים ורגלים גופייהו לא פסול [ב] בהו לינה או דלמא כיון דקדוש [ג] להו בכלי שרת מיפסלי כי אתא רבין אמר רבי ירמיה אמר רבי אמי אמר ר' יוחנן הדר פשיט אילפא כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו אמר לפניו ר' יצחק בר ביסנא רבי אתה אומר כן [ד] אלא הכי [ה] אמר[6] ר' אסי אמר ר' יוחנן [משמיה דאילפא] כיור שלא שקעו מבערב מקדש ממנו לעבודת לילה ולמחר אינו מקדש והוינן בה למחר אינו מקדש דלא צריך לקדוש או דלמא איפסלו בלינה ולא פשיט לן ומר קא פשיט ליה מיפשיט ת"ש [ו] בן קטין עשה [ז] שנים עשר דד לכיור אף הוא עשה [ח] מוכני לכיור שלא יהיו מימיו נפסלין בלינה מאי לאו רבי אלעזר ברבי שמעון היא לא רבי היא והא מדרישא רבי אלעזר ברבי שמעון סיפא נמי רבי אלעזר ברבי שמעון דקתני רישא [ט] בא לו אצל פרו [י] ופר היה עומד בין האולם ולמזבח ראשו לדרום ופניו למערב והכהן עומד במזרח ופניו למערב מאן שמעת ליה דאמר בין האולם ולמזבח צפון רבי אלעזר ברבי שמעון [יא] דתניא איזהו צפון מקיר מזבח צפוני ועד כותל עזרה צפוני וכנגד כל המזבח כולו צפון דברי [יב] רבי יוסי ברבי יהודה רבי אלעזר ברבי שמעון מוסיף [יג] אף בין האולם ולמזבח רבי מוסיף [יד] אף מקום דריסת רגלי הכהנים ומקום דריסת רגלי ישראל אבל מן החליפות ולפנים הכל מודים שפסול ותסברא רבי אלעזר ברבי שמעון היא ולא רבי [השתא רבי] אדרבי יוסי ברבי יהודה מוסיף אדרבי אלעזר בר' שמעון לא מוסיף אנן הכי קאמרינן אי ס"ד רבי היא לוקמה [טו] במקום דריסת רגלי כהנים ובמקום דריסת רגלי ישראל אלא מאי רבי אלעזר ברבי שמעון היא לוקמה מקיר מזבח צפוני עד כותל עזרה צפוני אלא מאי אית לך למימר משום חולשא דכהן גדול הכא נמי משום חולשא דכהן גדול: [טז] אמר רבי יוחנן [יז] קידש ידיו ורגליו לתרומת הדשן למחר אינו צריך לקדש שכבר קידש מתחילת עבודה למאן [יח] אי לרבי האמר פסלה לינה אי לרבי אלעזר בר"ש האמר אין צריך לקדש אפי' מיכן ועד עשרה ימים אמר אביי לעולם לרבי ולינה דרבנן היא ומודי [יט] דמקרות הגבר ועד צפרא לא פסלה לינה רבא אמר לעולם רבי אלעזר ברבי שמעון [היא וראה ר"י דבריו] בתחילת עבודה ולא בסוף עבודה מיתיבי [כ] ראוהו אחיו הכהנים שירד והן רצו ובאו מיהרו וקידשו ידיהם ורגליהם מן הכיור מאן שמעת ליה [דאמר] כו'. דקתני בפירקא דבתריה (יומא מג:) שחטו וקיבל במזרק את דמו סמוך לוידוי מיד אלמא בין האולם ולמזבח לפון הוא לשחיטת קדשי קדשים דהא פר חטאת הוא: **כנגד כל המזבח.** כנגד לפונו ולא מן המזבח והלאה לא לגד מזרח ולא לגד מערב ואע"פ שהוא בחלי חלק עזרה הלפוני לאו כשר הוא לשחיטת חטאת דבעינן [כא] על ירך המזבח (ויקרא ו:) וליכא: **ר' אלעזר מוסיף אף בין האולם ולמזבח.** שהוא מערבו של מזבח ונלגד שיהא (כלו) חלק [כב] לפונו של עזרה אבל מזרחו של מזבח לגד שער נקנור שבו נכנסין לעזרה לא מכשר אפי' מקום דקילא קדושתיה דהוא מקום דריסת ישראל והכהנים י"א אמה מקום דריסת ישראל ומן השער ולפנים וי"א אמה עד [כג] לגד המזבח מקום של [כד] דריסת רגלי הכהנים: **רבי מוסיף.** אף לפון שבאותן עשרים ושתים אמה של לד מזרח שהן דריסת ישראל והכהנים: ה"ג **אבל מן החליפות ולפנים הכל מודים שפסול.** ומיהו [כה] בית חליפות האולם עודף רוחבו על רוחב ההיכל ט"ו אמה לפון וט"ו לדרום והוא נקרא בית חליפות בכותל האולם מאחריו חלונות שהכהנים מצניעין שם את סכיניהם [וסכין קרי חילוף בלשון ערבי] הכי תנן לה במסכת מדות [פ"ד מ"ז] ואמטמורי דמאחורי האולם לאו